

RAZLIČNOST DEKANSKEGA IN ŠKOFIJSKEGA GOVORA RIŽANSKE PODNAREČNE SKUPINE SLOVENSKEGA ISTRSKEGA NAREČJA PRI RABI DOMAČIH IN ROMANSKIH IZRAZOV

Namen prispevka je prikazati različnost dveh rižanskih govorov pri rabi domačih in romanskih izrazov za izbrane pojme, ki pripadajo dvem pomenskim poljem. Prispevek je nastal na podlagi obsežne narčjeslovne raziskave, ki je potekala leta 2016 v rižanskih krajih Dekani in Škofije. Analiza v vprašalnici zapisanih narečnih besed, ki obsega 1.525 pojmov in približno 2000 narečnih izrazov za posamezni kraj, je pokazala, da je v govoru *Škafjotov* (prebivalcev kraja Škofije) več romanskih izrazov kot v govoru *Pisjanov* (prebivalcev kraja Dekani). V delu, ki je namenjen etimološki analizi, smo razširjenost in obstoj prevzetih besed potrdili v bližnjih istrskoslovenskih in istrskohrvaških govorih ter prikazali prvi in zadnji vir izposoje.

Analiza je pokazala, da je v govoru *Pisjanov* manj romanizmov kot v govoru *Škafjotov*. Za pojem 'mestno svetilo' smo na primer v Dekanih zapisali domačo besedo *luč*, na Škofijah pa romanski izraz '*lampada* (najverjetneje iz it. knjiž. *lampada* 'svetilka'); za pojem 'občina' smo od *Pisjanov* slišali domačo besedo '*opčina*', od *Škafjotov* pa romansko *ka'mun* (iz istr. ben. *ko'mun* 'občina'). V prispevku izpostavljamo tudi škofijske narečne dvojezične izraze, tj. domače in romanske, ki se v tem govoru uporabljajo poljubno. Za pojem 'poljedelec, kmet' so na primer v Dekanih uporabili domačo besedo *χmet*, na Škofijah pa romanski izraz *kampa'ňol* (iz istr. ben. *kampa'ňol* 'kmet') in domačo besedo *χmet*. Razliko pri prevzemanju izrazov iz istrskobeneškega in tržaškoitalijanskega govornega okolja povezujemo z geografsko lego ter z družbeno-kulturnim in ekonomskim položajem obravnavanih krajev, ki jih v prispevku tudi natančno opisujemo.